

Journal Iranian Political Sociology
Vol. 5, No.12, Esfand 2023

<https://doi.org/10.30510/psi.2022.348372.3618>

Abstract

The family is the earliest and most universal social institution in terms of antiquity. It is a single family with various dimensions that has long been considered by social thinkers due to its importance and special place. The interaction of the family, how its quality of life and its effect on other components and institutions of society, has led thinkers to study this social unit with different approaches (Khodayarifard, Shahabi and Akbari Zardkhaneh, 2006). The purpose of this study was to investigate the perception of divorce applicants from premarital counseling. The present study used content analysis method to analyze the data. Content analysis can be used to identify and explain why and what a phenomenon is. The results of this study showed that couples seeking divorce in the early years of their lives need a lot of education. Although in these trainings, marital relations are a priority, but they are not limited to sexual relations at the beginning of marriage and also cover various areas such as relationship with spouse, parenting, ritual and health issues.

Keywords: Divorce applicants, Premarital counseling, Family court, Tehran, Content analysis

بررسی ادراک متقاضیان طلاق از مشاوره پیش از ازدواج

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۴/۱۰

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۶/۰۷

محمد یادسایی^۱غلامرضا قلی تبارلداری^۲مهدی یادسایی^۳مصطفی جوانشیر افشار^۴

چکیده

خانواده به لحاظ قدمت، ابتداییترین و از لحاظ گستردگی جهانشمولترین نهاد اجتماعی است. خانواده واحدی با ابعاد گوناگون است که به دلیل اهمیت و جایگاه ویژه‌اش از دیرباز مورد توجه اندیشمندان اجتماعی بوده است. واکنش متقابل خانواده، چگونگی کیفیت زندگی آن و تأثیر آن بر اجزا و نهادهای دیگر جامعه، اندیشمندان را بر آن داشته است که با رویکردهای مختلف به مطالعه این واحد اجتماعی بپردازند (خدایاریفرد، شهابی و اکبری زردخانه، ۲۰۰۶). هدف این پژوهش بررسی ادراک متقاضیان طلاق از مشاوره پیش از ازدواج بود. تحقیق حاضر از روش تحلیل مضمون برای تحلیل داده‌ها استفاده کرده است. برای شناسایی و تشریح چرایی و چیستی یک پدیده میتوان از تحلیل مضمون بهره گرفت. نتایج این مطالعه نشان داد که زوجین متقاضی طلاق در سالهای اولیه زندگی خود نیاز به آموزش‌های متعددی دارند. اگرچه در این آموزش‌ها روابط زناشویی در اولویت است اما محدود به روابط جنسی در ابتدای ازدواج نمی‌شود و حوزه‌های متنوعی مانند ارتباط با همسر، فرزندپروری، آئین زندگی و مسائل بهداشتی را نیز در بر میگیرد.

واژگان کلیدی: متقاضیان طلاق، مشاوره پیش از ازدواج، دادگاه خانواده، شهر تهران، تحلیل مضمون

^۱ کارشناسی ارشد مشاوره خانواده، دانشگاه تهران، ایران (نویسنده مسئول)

^۲ دانشجوی دکتری تخصصی مشاوره، واحد دانشگاه آزاد اسلامی ساوه، ایران

^۳ کارشناسی ارشد مشاوره خانواده، واحد تهران جنوب، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

^۴ کارشناس ارشد مشاوره خانواده، واحد رودهن، دانشگاه آزاد اسلامی تهران، ایران

ازدواج به عنوان برجسته ترین و بزرگترین هنجار اجتماعی برای دستیابی به نیازهای هیجانی، همیشه مورد تأکید قرار گرفته است. روابط انسانی پیچیده، ظریف و پویا است بهگونهای که ویژگیهای خاصی دارد (سعیدپور، اصغری و صیادی، ۱۳۹۷). خانواده محل ارضای نیازهای مختلف جسمانی و عقلانی و عاطفی است و داشتن آگاهی از نیازهای زیستی و روانی و شناخت چگونگی ارضاء آنها و تجهیز شدن به تکنیکها و شناخت تمایلات زیستی و روانی ضرورتی انکارناپذیر است که در غیر این صورت موجب بروز مشکلات روانی و ارتباطی در بین اعضای خانواده شده که در صورت ادامه این وضعیت موجب از هم پاشیدگی خانواده، متارکه و طلاق زن و شوهر میشود (رستمی، سعادت و یوسفی، ۱۳۹۷)؛

در دهه های گذشته خانواده به شکلی فزاینده در معرض تهدید قرار گرفته و به تدریج با تنزل کارکردهای زیستی، اجتماعی، شناختی و عاطفی خانواده، اعضای آن نسبتاً احساس رضایت مندی خود را از دست داده اند. کاهش تدریجی رضایت مندی اعضای خانواده، ابتدا موجب گسستگی روانی و سپس گسستگی اجتماعی و مواردی نظیر افزایش طلاق گردیده است (بهیمانی و ذوالفقاری، ۱۴۰۰). طلاق به معنی فروپاشی مهمترین نهاد جامعه پذیری خانواده و شیوه های نهادی شده و تحت نظارت سازمان های اجتماعی در راه پایان دادن به پیوند زناشویی است. این پدیده دارای اضلاع متفاوتی است؛ نخست آنکه یک پدیده روانی بوده و بر تعادل روانی نه تنها دو انسان، بلکه فرزندان، بستگان، دوستان و نزدیکان آنها اثر می گذارد. دوم، پدیده ای اقتصادی است، چراکه به گسست خانواده به عنوان یک واحد اجتماعی می انجامد و یک پدیده اجتماعی است؛ به این معنا که علل و زمینه های اجتماعی موجود و ساختار جامعه میتواند سبک از هم گسستگی خانواده شود (داوودی و همکاران، ۲۰۱۲). شواهد موجود گویای آن هستند که امروزه افزایش نامعمولی در آمار طلاق مشاهده می گردد، به طوری که چهارمین رتبه طلاق را در جهان داشته و نسبت طلاق به ازدواج در کشور از سال ۱۳۸۰ تا ۱۳۹۴ از ۱۰/۲۳ به ۲۳/۸ تنزل یافته است (حیدری و همکاران، ۱۳۹۹). بنابراین اقداماتی از قبیل مشاوره اهمیت دارد.

کارشناسان اجتماعی و روانشناسان بر این اعتقادند که مشاوره قبل از ازدواج با یک متخصص یا یک مشاور خبره در امور خانواده و برخوردار از اطلاعات امروزی امری ضروری است. اگر زوجین قبل از ازدواج به مشاور مراجعه کنند این امر به زندگی بهتر و دوام

آن کمک شایانی می‌کند. مشاوره قبل از ازدواج مهمترین اقدامی است که به افراد کمک می‌کند واقع بینانه به ازدواج نگاه کنند و از هرگونه احساسات غیرعقلانی بپرهیزند زیرا پایه و اساس ازدواج بر مبنای معیارهای عقلانی استوار است. (نوابی نژاد، ۱۳۹۱)

بسیاری از جوانان در زمان عقد یا نامزدی یا آشنایی قبل از ازدواج یک زندگی ایده آل و بدون هرگونه اختلاف و درگیری را تصور می‌کنند و با چنین دیدگاهی بر این باورند که بینشان کاملاً تفاهم وجود دارد غافل از این که در نخستین مشکلی که برایشان هنگام زندگی مشترک به وجود می‌آید آرمانها و رویاهایشان به یکباره فرو می‌ریزد و سریع از زیر بار مسوولیت زندگی مشترک شانه خالی می‌کنند و تصمیم به جدایی می‌گیرند. با توجه به این حقیقت غیرقابل انکار مراجعه به مشاور آن هم قبل از ازدواج برای تداوم یک زندگی و تصمیم‌گیری درست تاثیر مطلوبی خواهد داشت و در کاهش آمار طلاق و توقف روند صعودی این پدیده ضداجتماعی تاثیر بسزایی دارد. مشاوره پیش از ازدواج برای کمک به زوج‌ها به منظور بهبود رابطه در قبل از ازدواج انجام می‌شود، در جلسات مشاوره سوالات روانشناسی مهمی از زوج‌ها پرسیده می‌شود. پاسخ زوجین به پرسش‌های مشاور و نحوه درک و نگرش آنها نسبت به مسائل، موجب می‌شود که آنها بتوانند نه تنها در آینده از بروز مشکلات پیشگیری کرده بلکه به هنگام بروز مشکل، با یک راه حل مناسب آن را برطرف کنند. (متقی و همکاران، ۱۳۹۶)

در جلسات مشاوره، درمانگر سوالاتی پیرامون موضوعات مختلفی را برای زوج‌ها مطرح می‌کند که عبارتند از: روش بروز و کنترل احساسات، امور مالی و مدیریت منابع، چگونگی تصمیم‌گیری‌ها و حل اختلاف، میزان صمیمیت، محبت و رابطه جنسی، نحوه تقسیم نقش‌ها و وظایف در آینده، انتظارات، باورها و ارزش‌های زوجین، روش برخورد با خشم و عصبانیت، مهارت‌های ارتباطی و نقش کودکان. گفت‌وگوهای پیش از ازدواج، فرصتی مناسب برای افراد است تا توانایی‌های لازم برای ارتباط مؤثر با یکدیگر را تقویت کنند، علاوه بر این توقعات واقع‌بینانه‌ای از یکدیگر خواهند داشت. در این جلسات زوج‌ها با روش‌های بسیار مناسبی برای توسعه مهارت‌های حل تعارض و مشکلات آشنا می‌شوند. البته باید توجه داشت که ارزش‌ها و نظرات زوجین حتماً نباید باب میل هر دو نفر باشد. گاه برخی افراد این تصور را از ازدواج خود دارند که بتوانند همه نیازهای عاطفی و مالی همسر آینده خود را تأمین کنند، اما در حقیقت امکان دارد در برخی موارد شرایط مطابق میل ما پیش نرود. یکی از موضوعاتی که استرس پیش از ازدواج را کم می‌کند، درک تفاوت خواسته‌ها و تطابق آن با توانایی افراد است. بنابراین هرچه بیشتر و کامل‌تر قبل از ازدواج صحبت شود

می‌توان به کم‌رنگ‌تر شدن مشکلات آینده امیدوار بود و موضوع طلاق نیز کمتر خواهد شد، به همین دلیل مشاوره قبل از ازدواج اهمیت بسیاری دارد. (ابراهیمی و همکاران، ۱۳۹۸).

از آنجا که مطالعات نشان می‌دهد که ازدواج باعث افزایش سلامتی و نشاط افراد شده و ناسازگاری و عدم رضایت زناشویی و طلاق نه تنها بر کنش‌های روانی - اجتماعی زن و شوهر، بلکه بر رشد و تحول کودکان و نوجوانان آن خانواده نیز، اثر سوء بجا می‌گذارد. با توجه به افزایش تعداد متقاضیان طلاق مراجعه‌کننده به مراکز مداخله در بحران، مراکز اورژانس اجتماعی و مجتمع‌های خانواده، لازم است تا عوامل موثر و دخیل در تقاضای طلاق بررسی شود. به همین دلیل پژوهش حاضر با هدف ادراک متقاضیان طلاق از مشاوره پیش از ازدواج انجام شد.

روش شناسی

پاسخ دادن به هر سوال پژوهشی در گرو اتخاذ روش مناسب است. روش شناسی، محقق را گام به گام برای یافتن پاسخ سوال هایش راهنمایی میکند. دسته‌بندی‌های مختلفی از روش‌های تحقیق ارائه شده است. در یک دسته‌بندی کلی روش‌های تحقیق به روش‌های کمی و کیفی قابل تقسیم هستند که هر کدام رویکردهای خاصی برای پاسخگویی به سوالات پژوهشی ارائه می‌کنند. در این تحقیق، برای پاسخ دادن به سؤال تحقیق، از روش کیفی استفاده شده است. تحقیقات کیفی، ضمن اینکه پاسخ‌های عمیق‌تری به سوالات می‌دهند، روند و متن پژوهش نیز از پیش طراحی نمیشود بلکه همه چیز از متن گرفته می‌شود و مطالعه به صورت طبیعی انجام می‌شود. در تحقیقات کیفی، برای کسب نتایج مفید و بامعنی، لازم است داده‌ها به صورت روشمند تحلیل شود. روش‌های کیفی مختلفی ارائه شده است که هر کدام برای موضوع و میدان پژوهش خاصی کاربرد دارند. تحقیق حاضر از روش تحلیل مضمون برای تحلیل داده‌ها استفاده کرده است. برای شناسایی و تشریح چرایی و چیستی یک پدیده میتوان از تحلیل مضمون بهره گرفت. تحلیل مضمون به دنبال استخراج مضامین برجسته یک متن در سطوح مختلف است. تحلیل مضمون روشی برای شناخت، تحلیل و گزارش الگوهای موجود در داده‌های کیفی است (جعفری و همکاران، ۱۳۹۰).

برای درک تجربه، احساسات و افکار یک نهاد اجتماعی مانند انسان، زمان و مکان که از فردی به فرد دیگر متفاوت است، کیفیت متفاوتی از تکنیک تحقیق مورد نیاز است. اگر بنا به مطالعه و درک تجربه فرد یا نظرات یا احساسات وی در مورد هر موضوعی باشد، مناسب ترین روش مراجعه به شخص و گرفتن اطلاعات از او است. در این زمینه، "مصاحبه" می تواند به عنوان یک روش تحقیق ارائه شود که داده هایی را با کیفیت و عمق متفاوت در مقایسه با سایر روش ها ارائه دهد. مصاحبه به عنوان یک تکنیک تحقیق، شکلی کنترل شده و هدفمند از ارتباط کلامی بین محقق و شخصی است که موضوع تحقیق است (کوهن و مانیون، ۱۹۹۴). به نقل از جعفری و همکاران، (۱۳۹۱). در این مطالعه از روش مصاحبه نیمه ساختاریافته با سوالات باز استفاده شده است. هدف از این تحقیق به طور سیستماتیک، یادگیری، درک و تعریف افکار و احساسات ذهنی فرد از طریق مدیریت سوالات در مورد موضوع تحقیق است. جامعه آماری تحقیق پیش رو متقاضیان طلاق هستند که به دادگاه های خانواده در شهر تهران مراجعه کرده اند. با توجه به اقتضائات تحقیق کیفی، حجم نمونه در این تحقیقات از پیش مشخص نیست و نمونه گیری تا جایی ادامه پیدا می کند که در داده ها به اشباع برسیم و اطلاعاتی جدیدی از مصاحبه ها دریافت نکنیم. در این تحقیق با ۱۸ مورد مصاحبه، داده ها به اشباع رسید. پس از جمع آوری داده ها از طریق مصاحبه، فایل های ضبط شده پیاده و به متن تبدیل شد. سپس داده های متنی با روش تحلیل مضمون، مورد تحلیل قرار گرفت و دست بندی شد. تجزیه و تحلیل داده ها به روش تحلیل مضمون انجام شد که فرایندی برای تحلیل داده های متنی است و داده های پراکنده را به داده های غنی و تفصیلی تبدیل می کند. بر مبنای زمان شناخت مضامین، مضامین استخراج شده از داده های متنی به دو دسته مضمون اولیه و نهایی تقسیم شدند و در قالب ماتریس مضامین ارائه می شوند. به این ترتیب که داده ها به کدهای اولیه، کدهای ثانویه و مضامین نهایی تقسیم شدند. در این فرایند با حرکت محقق از کدهای اولیه به سوی مضامین نهایی، مضامین مطرح شده کلی تر و انتزاعی تر خواهند شد.

در حین کدگذاری داده ها، محقق سعی کرد نتایج بدست آمده را تجزیه و تحلیل کند و به این ترتیب مضامین اولیه به دست آمد. در حین کشف مضامین، کلماتی که می توانستند کد باشند، پیدا شدند و کلمات مشابه را گرد هم آوردند و مقدمات اولیه برای فرآیند کدگذاری نهایی فراهم شد. در روند کدگذاری موضوعی نهایی، به سازگاری داخلی و سازگاری خارجی توجه شد. در سازگاری

داخلی، برای ایجاد یک کل معنادار از داده های مضامین ایجاد شده، دقت شده است. در سازگاری خارجی، سعی شد همه مضامین ایجاد شده در نتیجه تحقیق به روشی معنی دار ایجاد شود. برای دستیابی به این هدف، کدهای اختصاص داده شده توسط پژوهشگر به موضوعات در زمان های مختلف خوانده شدند. مواردی که با سازگاری داخلی و خارجی مطابقت ندارند از مضامین حذف می شوند. همین روند توسط محقق که در تحقیقات کیفی با تجربه است تکرار شد و سعی شد حاشیه خطا به حداقل برسد.

یافته ها

عقاید و دیدگاه های استخراج شده در این مطالعه در مورد ادراک متقاضیان طلاق از مشاوره ازدواج در سه مضمون اصلی کارکردهای آموزش ها در طول زندگی زناشویی، نقص های جلسات مشاوره و پیشنهادات بهبود جلسات مشاوره معرفی میشوند. مضمون اول: کارکردهای آموزش ها در طول زندگی زناشویی

امکان شناخت زوجین: یکی از مضامین مورد توجه متقاضیان این بوده که مشاوره پیش از ازدواج امکان شناخت همسر را فراهم می کند. و لازم نیست پس از سپری شدن چند سال از زندگی به این تجربه دست یافت. این مساله به ویژه برای افرادی که مشاوره پیش از ازدواج را جدیس نگرفته بودند، پر رنگ بود که بدون اطلاع از حساسیت ها یا نقاط ضعف طرف مقابل، در زندگی دچار مشکل می شدند. بسیاری از زوجین تصور می کنند که می توانند مدل زندگی زوج های دیگر را در زندگی مشترک خود اعمال کنند. بسیاری با شروع زندگی مشترک انتظار دارند که تمامی نیازهای اجتماعی، مادی، جنسی و احساسی شان برآورده شود در صورتی که ممکن است ازدواج همه آن نیازها را برآورده نکند. با صحبت در مورد تفاوت ها و مواضع اختلاف پیش از ازدواج، شما و همسران می توانید به درکی جامع تر در مورد این مسائل رسیده و از یکدیگر در طول زندگی مشترک پشتیبانی کنید.

امکان بهبود مشکلات در صورت استفاده از نظر متخصص: یکی از مضامینی که در مصاحبه ها استخراج شد این بود که زوجین در صورتی که دچار مشکل می شوند هم باید به مشاور مراجعه کنند. آموزش های پیش از ازدواج پاسخگوی مسائل پیش آمده در طول زندگی نبوده و نمیتواند همه ی مشکلات را پیش بینی نماید.

دعوی خانوادگی و اختلافات میان زن و شوهر از جمله اتفاقات تلخ در زندگی زناشویی است که گاهی نمی توان از آن جلوگیری کرد. دعوی خانوادگی میان زوجین و فرزندان خانواده، در خانواده های شلوغ بیشتر است. حل کردن مشکلات خانوادگی و آرام کردن محیط خانه نیاز به مدیریت اصولی دارد. زیرا هر اندازه تعداد افراد خانه بیشتر باشد مسائل و مشکلات میان آن ها بیشتر است. بعضی از این اختلافات، کوتاه مدت است و با میانجی گری دیگران حل و فصل می شود. اما بعضی از این اختلافات به حدی جدی است که هیچ کس نمی تواند برای بهبود آن قدمی بردارد و گاهی باعث از هم پاشیدن خانواده ها می شود. این نوع دعوها شامل همسر آزاری و جنگ های فیزیکی و کودک آزاری است. این ها همه نوعی تهدید برای هر خانواده به حساب می آیند و حتما باید به مشاور خانواده مراجعه شود.

جدول ۱: مضامین اصلی و فرعی مضمون اول

مضمون اصلی	مضمون فرعی
کارکردهای آموزش ها در طول زندگی زناشویی	امکان شناخت زوجین امکان بهبود مشکلات در صورت استفاده از نظر متخصص

مضمون دوم: نقص های جلسات مشاوره

خلاصه گویی و بیان مبهم مطالب: یکی از مهم ترین دلایل نارضایتی از جلسات فعلی هموزش ازدواج، بیان سریع و گذرا، مبهم و سربسته مطالب به صورت خالصه و تیتروار بود.

مطالب آموزشی ساده و پیش پا افتاده: افراد با تحصیالت بالاتر بیان کردند که در این کالسهها مطالب ساده و پیش پا افتاده محدود به تنظیم خانواده هموزش داده میشود.

ارائه آموزش های کلی و غیر کاربردی: از نظر مشارکت کنندگان آموزش هایی که در جلسات مشاوره دریافت کرده بودند، نکات کلی را بازگو می کرد که چالش های آنها در زندگی مشترک را پوشش نمی داد. یکی از متقاضیان در این باره می گوید:

"والا به ما فقط از رابطه جنسی گفتن.... اینا خوبه ... لازمه ولی ما نمی دونستیم وقتی یه مشکلی پیش میاد چطوری باید

هندلش کنیم"

جدول ۲: مضامین اصلی و فرعی مضمون دوم

مضمون اصلی	مضمون فرعی
نقص های جلسات مشاوره	خلاصه گویی و بیان مبهم مطالب مطالب آموزشی ساده و پیش پا افتاده ارائه آموزش های کلی و غیر کاربردی

مضمون سوم: پیشنهادات بهبود جلسات مشاوره

۱- تغییر نحوه اداره کلاس ها: از تجزیه و تحلیل صحبت های شرکت کنندگان در زمینه روش مناسب آموزشی زیر کدهای زیر به دست آمد:

کلاسهای منفک خانم ها و آقایان: افراد شرکت کننده بر این عقیده بودند که بایستی کلاس های خانم ها و آقایان جدای از هم برگزار شوند. افراد گروه رایجه دهندگان خدمات مشاوره ازدواج و افراد با تحصیلات دانشگاهی معتقد بودند کلاس های منفک برای آموزش آناتومی و مسایل جنسی مناسب هستند اما باید آموزش مسایل جنسی به حضور زن و شوهر انجام شود.

استفاده از روش های متنوع آموزشی: اکثریت شرکت کنندگان معتقد به لزوم استفاده از روش های متنوع آموزشی مثل پرسش و پاسخ و بحث گروهی بودند.

۲- تغییر محتوای آموزشی

روابط زوجین: از نظر شرکت کنندگان محتوای آموزشی باید در برگرفته روابط زناشویی و ارتباطات جنسی، رابطه عاطفی و احساسی، رفتار زوجین با یکدیگر و مسایل اخلاقی باشد.

مهارت های زندگی: افراد لزوم آموزش در مورد شناخت خصوصیات دو جنسیت و رویکرد زوجین در مواقع بروز مشکل بین زن و شوهر و توانایی حل مساله را مهم برشمردند.

فرزندپروری: موضوعات دیگری که از سوی شرکت کنندگان بر ضرورت آموزش آن اشاره شد، مهارت فرزندپروری و معیارهای انتخاب همسر بود.

جدول ۳: مضامین اصلی و فرعی پیشنهادات بهبود جلسات مشاوره

مضمون اصلی	مضمون فرعی
تغییر نحوه اداره کلاس ها	کلاسهای منفک خانم ها و آقایان استفاده از روش های متنوع آموزشی
تغییر محتوای آموزشی	روابط زوجین مهارت های زندگی فرزندپروری

بحث

توصیه به مشاوره قبل از ازدواج از آن جا جدی شده که رسانه ها در سال های گذشته آمار نگران کننده ای را در خصوص طلاق زوجین به خصوص در سال های اولیه زندگی مشترک منتشر کرده اند و در واقع مشاوره پیش از ازدواج به یک فرآیند تخصصی برای انتخاب همسر شایسته و ازدواج رضایت بخش پایدار تبدیل شده که در همه جای دنیا مرسوم است.

بیشتر کسانی که برای مشاوره قبل از ازدواج مراجعه می کنند در نهایت می خواهند خانواده تشکیل دهند. هر خانواده، نظامی یگانه و بی همتاست که شکلی از ورود به آن نظام از طریق ازدواج صورت می پذیرد و خروج از آن گاهی به طور کامل ممکن نیست چون هیچ گاه نمی توان تمامی پیوندهای خانوادگی را کاملاً قطع کرد. بنابراین حتی با طلاق هم تمامی پیوندهای بین دو نفری که خانواده تشکیل داده اند، قطع نمی شود. شما شاید بارها شاهد این ماجرا بوده باشید که افراد بعد از طلاق حتی با وجود ازدواج

مجدد، درمورد زندگی قبلی خود دچار تنش های روانشناختی شده باشند (اگرچه موفق شده باشند که این تنش ها را هیچ وقت به روی خود نیاورند). پس افراد برای گذراندن یکی از مهمترین دوره های زندگی خود می خواهند مشورت بگیرند. هر چه افراد در تشکیل خانواده موفق تر عمل کنند، رشد سالمتر و موفقتری را طی می کنند. موفقیت در این مساله با توجه به پیچیدگی تشکیل یک خانواده به عوامل بسیاری مربوط است.

برخی افراد ممکن است از مهارت هایی که قرار است در جلسات پیش از ازدواج به آن ها آموخته شود هیچ آگاهی نداشته باشند. وقتی از آموزش پیش از ازدواج صحبت می شود، منظور آموزش مهارت های زندگی است که مهارت خودآگاهی، گفتگو، شفاف سازی، حل مساله، مذاکره، تصمیم گیری، مدیریت بحث های تنش زا و دعوای زن و شوهری، مدیریت هیجان، کنترل خشم، جرات مندی، مهارت های ارتباط فردی و مهارت مدیریت ارتباط خانواده ها را شامل می شود.

هر چند که اصول کلی این مهارت ها در کتاب های آموزشی و اینترنت قابل دسترسی است ولی فقط با آشنایی و یادگیری یک فرمول یا اصول کلیشه ای نمی توان مهارت موثر در هر مساله ای را به آسانی به کار برد و با توجه به شرایط هر کیس که از دیگر کیس های ازدواج ممکن است متفاوت باشد هر مهارتی کاربرد خاص خود را می طلبد. یادگیری زیر نظر یک متخصص در این زمینه که سال ها تجربه کار بالینی در مشاوره پیش از ازدواج و زوج درمانی را دارد قطعاً بهترین نتیجه را در بر خواهد داشت. لذا نقش آموزش قبل از ازدواج در افزایش تاثیر مشاوره قبل از ازدواج و شکل گیری ازدواج پایدار و رضایت بخش غیر قابل اتکار است.

نتایج این مطالعه نشان داد که زوجین متقاضی طلاق در سالهای اولیه زندگی خود نیاز به آموزش های متعددی دارند. اگرچه در این آموزش ها روابط زناشویی در اولویت است اما محدود به روابط جنسی در ابتدای ازدواج نمی شود و حوزه های متنوعی مانند ارتباط با همسر، فرزندپروری، آئین زندگی و مسائل بهداشتی را نیز در بر می گیرد.

در مجموع می توان گفت که برنامه مشاوره ازدواج فعلی نیازهای آموزشی متنوع متقاضیان طلاق را در بر نگرفته است و نیازمند تغییرات اساسی است. این تغییرات باید در محتوای برنامه لحاظ شود. نتایج این مطالعه میتواند به مسئولان ذیربط و سیاستگذاران امور بهداشت ازدواج کمک کند تا تغییرات لازم در نحوه اجرا و محتوای برنامه مشاوره ازدواج را مد نظر قرار دهند.

منابع

- عابدی جعفری، حسن، و تسلیمی، محمد سعید، و فقیهی، ابوالحسن، و شیخ زاده، محمد. (۱۳۹۰). تحلیل مضمون و شبکه مضامین: روشی ساده و کارآمد برای تبیین الگوهای موجود در داده های کیفی. اندیشه مدیریت راهبردی (اندیشه مدیریت)، ۲(۵) (پیاپی ۱۰)، ۱۵۱-۱۹۸.
- رستمی، مهدی؛ سعادت، نادره؛ و یوسفی، زهرا. (۱۳۹۷). بررسی و مقایسه آموزش زوجدرمانی هیجان مدار و راهحل مدار بر کاهش ترس از صمیمیت و افزایش رضایت جنسی زوجین. دوفصلنامه مشاوره ۸(۲): ۱-۲۲، کاربردی
- حیدری، حامد و کیمیایی، سید علی و خوبی نژاد، غلامرضا و مشهدی، علی، ۱۳۹۹، بررسی اثربخشی الگوی مشاوره ای پیشگیری از طلاق بر رضایت زناشویی در ازدواج های زود هنگام، <https://civilica.com/doc/1030182>
- ابراهیمی، س.، و گودرزی، م.، و عیسی نژاد، ا. (۱۳۹۸). اثربخشی مشاوره پیش از ازدواج با برنامه مراقبت زوجین «CARE» بر انتظارات زناشویی و باورهای ارتباطی افراد در شرف ازدواج. مشاوره و روان درمانی خانواده، ۹(۱) (پیاپی ۲۷)، ۲۱۷-۲۳۶.
- متقی، ز.، و کرامت، ا.، و دامغانیان، م.، و گرگانی، ن.، و مرتضوی، ف. (۱۳۹۶). دیدگاه زوجین و آرایه دهندگان خدمات مشاوره ای در مورد برنامه مشاوره ازدواج: یک مطالعه کیفی. پایش، ۱۶(۲)، ۱۹۱-۱۹۹. <https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?id=277047>
- وابی نژاد، ش. (۹۳۱۹). مشاوره ازدواج و خانوادهدرمانی. جلد چهارم، تهران: انتشارات انجمن اولیاء و مربیان.
- بهبهانی، م.، و ذوالفقاری، م. (۱۴۰۰). اثربخشی زوج درمانی راه حل محور بر انعطاف پذیری شناختی زوجین متقاضی طلاق. سنجش و پژوهش در مشاوره و روانشناسی، ۳(۱) (۷)، ۱۷-۲۷. <https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?id=558916>
- Khodayarifard, M., Shahabi, R., & Akbari zardkhaneh, S. (2006). The relationship between religious attitude sand marital satisfaction on married students. Journal of Family Research, 6, 611-620.

davoodi, Z., Etemadi, O., Bahrami, F., Shahsiah, M. (2012). The effect of brief solution-focused couple therapy approach on couples' marital adjustment in men and women prone to divorce in 2010-2011 in Isfahan. *Journal of Fundamentals of Mental Health*, 14(55), 9-19. doi: 10.22038/jfmh.2012.936